

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/476- /2010.RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, panaszos jogi képviselőként dr. Rácz Dominika (1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12) által előterjesztett panasz beadvány tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 482/2010. (XII. 1.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasz az intézkedés előtti név és azonosító közlése, az előállítás oka és a bilincshasználattal tekintetében

helyt adok

az egyéb panaszok – az igazoltatás jogalapja, az igazoltatás céljának és előállítás okának közlése, valamint a hozzátartozó értesítése - tekintetében

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Munkaügyi és Közigazgatási Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Munkaügyi és Közigazgatási Bírósághoz (1363 Budapest, Pf.16.) is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326.§ (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdés a) pontja).

A határozatot kapták:

- 1) Panaszos Dr. Gyöző Gábor jogi képviselő útján
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos a vele szemben 2010. március 7-én 9 óra körüli időben foganatosított rendőri intézkedések (igazoltatás, előállítás) miatt, jogi képviselője, dr. Rác Dominika útján 2010. március 12-én nyújtotta be panaszát a Panasztestülethez.

A panaszos beadványában előadta, hogy 2010. március 7-én reggel 9 órakor rokonai és barátai körében háza előtt tartózkodott, amikor egy rendőrautó három rendőrrel megállt a közelükben. Az intézkedő rendőrök arra kérték a jelenlévőket, hogy igazolják magukat, az igazoltatás okát azonban nem jelölték meg. A panaszos az intézkedő rendőröknek elmondta, hogy személyi igazolványa a lakásában van, de a rendőrök jelezték, hogy „arra már nincs szükség”. A panaszbeadvány kitért arra a körülményre is, hogy a panaszos reggel 7 órától versenygalambjainak itatóját takarította és a keze a hideg víztől átfázott, ezért azokat az intézkedés során a kabátja zsebébe tette. A rendőrök kérték, hogy vegye ki kezeit a zsebéből, amire a panaszos közölte, hogy fázik. Ismételt felszólításra kivette kezeit, és zsebeit kifordítva közölte, hogy azokban csak zsebkendő és a telefonja van, ugyanígy tettek a többiek is. Mindezek után, miközben a rendőrök a többieket igazoltatták, a panaszos kissé félrevonult – kb. 3 méterrel –, a kocsinak dőlt, majd ezt követően kezeit ismét a zsebeibe tette. Ekkor a korábban vele szemben intézkedő rendőr odament hozzá és ismét figyelmeztette, hogy vegye ki a kezeit a zsebéből.

Ezt követően újabb két rendőrautó érkezett, melyekben két-két rendőr ült. A panaszos a vele szemben intézkedő rendőr kérésére közölte adatait, amelyeket a rendőr rádión keresztül ellenőrzött. A panaszos állítása szerint ekkor a rendőr már tiszteletlenül beszélt vele, majd megbilincselte, és a rendőrautóba ültette. A panaszos állítása szerint a rendőri intézkedésnek nem állt ellen. Amint a panaszost az autóba ültették, kiszólt az autóból a testvérének, hogy hozza ki a házból az okmányait, amire a rendőr közölte, hogy ha a testvére a területet elhagyja, őt is megbilincselik.

Az előterjesztett panasz szerint a rendőrautóban az intézkedő rendőrök a panaszossal tiszteletlenül beszéltek, mert az autót vezető rendőr megkérdezte tőle, hogy fázik-e, és a kérdéshez még hozzáfűzte, hogy „nem venném a szívemre, ha megfázna”. Ezek után az autót vezető rendőr mellett ülő rendőrnő leengedte az ablakot, majd a következő megjegyzéseket tette: „*adunk neki egy kis huzatot*”, „*hogy hagy szokja egy kicsit a hideget*”, majd visszaszólt a hátul ülő férfi kollégájának, bocsánatot kért tőle a huzat miatt. Ezt követően „*még zenét is adok neked*” megjegyzéssel, a panaszos szerint teljes hangerőre tekerték a rendőrök a rádiót. Az előállítás 10 óra 30 perctől 12 óra 32 percig tartott, mely időtartam alatt eljárási cselekményeket nem foganatosítottak a panaszossal szemben. A panaszos sérelmezi, hogy se szállításakor, se a fogvatartása során nem közölték vele előállításának okát.

A panaszos édesanyja, valamint az igazoltatásnál jelen levő rokonai közül ketten a panaszos személyazonosító okmányával bementek a rendőrkapitányságra annak érdekében, hogy igazolják a panaszost. A rendőrkapitányságon azonban közölték velük, hogy ilyen nevű személyt nem hoztak be, majd felszólították őket arra, hogy hagyják el az épületet.

A panaszbeadványhoz a jogi képviselő mellékelte a panaszos előállításának időtartamáról szóló igazolást, melynek tartalma szerint az 2010. március 7-én 10 óra 37 perctől 2010. március 7-én 12 óra 32 percig tartott. Az előállítás ideje alatt a panaszosnak panaszja és sérülése nem keletkezett. Az igazolás egy példányát a panaszos átvette, amit

aláírásával tanúsított. Az igazoláson azonban nincs kitöltve, hogy milyen jogalap alapján állították elő a panaszost. Mellékelte a jogi képviselő továbbá a panaszos előállítása során a letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyvet, amely szerint a panaszostól a következő tárgyakat vették át: Pannon GSM SIM kártya, NOKIA telefon, akkumulátor, cipőfűző, nadrág. A jogi képviselő az előterjesztett panaszt 2010. szeptember 13-án kiegészítette, e beadványban további panaszokat adott elő.

A jogi képviselő álláspontja szerint:

1. Az eljáró rendőrök az intézkedés során az Rtv. több rendelkezését is megsértették, így nem tettek eleget az Rtv. 20. § (2) és (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek, másrészt nem volt olyan, az Rtv. 29.§-ában megjelölt körülmény, amely a panaszos igazoltatására okot adott volna.
2. Az Rtv. 33. §-ában foglalt előállítási okok közül az intézkedés során egyik sem merült fel, ezért a panaszos előállítása szükségtelen volt, valamint nem felelt meg az Rtv. 15. §-ában foglalt arányossági követelménynek sem, mivel az intézkedés a panaszos otthona előtt zajlott és a panaszos jelezte is, hogy a házban vannak az iratai, ennek felmutatása tehát megtörténhetett volna,. Ezen kívül pedig a panaszos több barátja és rokona is jelen volt, akik az Rtv. 29. § (2) bekezdés utolsó mondataiban foglaltak szerint igazolni tudták volna panaszost, továbbá a bilincselést követően testvére is felajánlotta, hogy igazolja a panaszost, azonban ezt a rendőrök megtiltották (és az igazoltatás helyszínének elhagyását is).
3. Sértette a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogát az, hogy az eljáró rendőrök a panaszos rendőrkapitányságra szállítása során a panaszosra vonatkozó, súlyosan sértő megjegyzéseket tettek.
4. Súlyosan sértette a panaszos személyi szabadsághoz és tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, hogy az intézkedő rendőrök az előállítás okát az előállításról készült igazolásban nem tüntették fel.
5. Az intézkedés során szükségtelen volt a bilincs használata, mert az Rtv. 48. §-ban felsorolt okok egyike sem állt fenn az intézkedés alkalmával, a panaszos nem szegült ellen az intézkedésnek, szökésétől, támadásától és önkárosítástól alappal tartani nem lehetett, amit az is bizonyít, hogy miután panaszos közölte, hogy nincsenek nála a személyazonosító okmányai, a többiek igazoltatása során zsebre tett kézzel várakozott, ellenszegülést nem tanúsított, ellenben az előbbiekben kifejtettek szerint az iratok bemutatását is elő kívánta segíteni. Az intézkedő rendőrök a bilincshasználat során megsértették az Rtv. 15. § (2) bekezdésben foglalt arányossági követelményt.
6. Az intézkedő rendőrök nem biztosították a panaszosnak a lehetőséget, hogy előállítása során hozzátartozóját értesíthesse. A panaszos telefonjából SIM kártyáját ki kellett vennie. Ezen kívül a kapitányságra érkező rokonoknak tévesen azt a tájékoztatást adták, hogy a panaszost nem hozták be a rendőrségre. Ezen eljárás szintén a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát sértette.

Mindezek alapján kérte a Panasztestület vizsgálatát. A Panasztestület a panaszos és jogi képviselője által előterjesztett panaszt megvizsgálta és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület megítélése szerint a rendőri intézkedés sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz, személyi szabadsághoz, testi épséghez, valamint az emberi méltósághoz fűződő jogát, amely sérelmek összhatásukban eléri a sérelem azon fokát, amely indokoltá teszi az alapjog súlyos sérelmének megállapítását.

Az országos rendőrfőkapitány 2011. február 10-én kelt 105/476-10/2010. RP. számú határozatával a rendőri intézkedés elleni panaszt elutasította.

A határozattal szemben dr. Gyöző Gábor jogi képviselő a törvényes határidőn belül keresetet terjesztett elő. A Fővárosi Törvényszék 2012. szeptember 20-án, 6.K.32.578/2011/9. számon hozott ítéletével az alperesi határozatot hatályon kívül helyezte, és a hatóságot új eljárás lefolytatására utasította.

A Fővárosi Törvényszék ítéletében megállapította, hogy a döntéshozatalhoz szükséges tényállást a hatóság nem tárta fel kellő mértékben, ezért úgy foglalt állást, hogy a bizonyítási kötelezettség és a tényállás felderítése az eljáró hatóság feladata.

Az előterjesztett panasz és a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján a Fővárosi Törvényszék az egyes panasz-részek tekintetében az alábbiak szerint foglalt állást.

1. Az intézkedés megkezdése előtt a név és azonosító közlésének elmaradása: a bíróság a közlések elmaradása miatt megállapította a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jog sérelmét.
2. Igazoltatás céljának közlése: további bizonyítási eljárás lefolytatása szükséges e panasz elbírálása érdekében.
3. Igazoltatás indoka: elutasította a felperes ez irányú kereseti kérelmét és megállapította, hogy a rendőröknek megvolt a törvényes lehetőségük az igazoltatás végrehajtására.
4. Az előállítás okának közlése: további bizonyítási eljárás lefolytatása szükséges e panasz elbírálása érdekében. E körben az ítélet kitért arra is, hogy az intézkedéskor jelen lévő személyek tanúkenti meghallgatása szükséges.
5. Az előállítás indokoltsága: a bíróság nem fogadta el a hatóság azon indokát miszerint a panaszos a személyazonosság igazolását megtagadta, valamint a rendőri intézkedésnek ellenszegült, ezért a bíróság úgy ítélte meg, hogy a panaszos esetében egyik előállítási ok sem valósult meg, ezért e panaszrész tekintetében megállapította a panaszos alapvető jogának a sérelmét.
6. A bilincs használata: a bíróság a rendelkezésére álló adatok alapján úgy ítélte meg, hogy semmilyen körülmény nem mutatott arra, hogy a panaszos támadást kísérelne meg, ezért e tekintetben is alapjog sérelmét kell megállapítani.
7. Hozzá tartozók értesítése: a bíróság elfogadta a rendőri jelentésben foglaltakat, miszerint a panaszos nem kérte hozzátartozójának értesítését, így e körben nem történt alapjogsérelem.

Fentiek alapján a Fővárosi Törvényszék a hatóságot az új eljárás lefolytatása során arra kötelezte, hogy az igazoltatás céljának és az előállítás okának közlése tekintetében ismételten bizonyítási eljárást folytasson le.

II.

Döntésem meghozatala során az alábbi iratok és nyilatkozatok álltak rendelkezésre:

- Budapesti Rendőr-főkapitányság XVI. kerületi Rendőrkapitányság Ór-Járőr Alosztálya - az intézkedő rendőrök - által készített, 2010. március 7-én kelt, az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés és az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás;
- a Budapesti Rendőr-főkapitányság Hivatalának 2010. április 12-én kelt feljegyzése arról, hogy panaszossal szemben a panasz tárgyát képező intézkedés nyomán nem indult eljárás;

- A Budapesti Rendőr-főkapitányság Hivatalának a 2010. április 13-án kelt tájékoztató levele a rendőri intézkedésről;
- a Budapesti Rendőr-főkapitányságon 2010. március 7-én az előállított személy által tett nyilatkozat;
- előállítás időtartamáról készült igazolás;
- letéti tárgyról készült jegyzőkönyv;
- panaszos jogi képviselőjének 2010. március 12-én előterjesztett panaszja;
- panaszos rokonainak (FRP-hez 2010. augusztus 16-án érkezett) közös nyilatkozata;
- panaszos jogi képviselője 2010. szeptember 13-án kelt levele;
- a Fővárosi Törvényszék 2012. szeptember 20-án, 6.K.32.578/2011/9. számon hozott ítélete;
- panaszos meghallgatási jegyzőkönyve;
- tárgyalási jegyzőkönyv meghallgatásról;
- meghallgatási jegyzőkönyv.

A rendelkezésre álló iratok alapján az egyes panaszok tekintetében az alábbiak voltak megállapíthatók.

II. 1. Az intézkedés megkezdése előtt a név és azonosító közlésének elmaradása: a bíróság a közlések elmaradása miatt megállapította a tisztességes eljárásához fűződő alapvető jog sérelmét.

Az Rtv. 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye [a) pont], vagy a szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye [b) pont] igazolja. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A bíróság ítéletében megállapította, hogy a hatóság azon hivatkozása, miszerint az Rtv. 20. § (1) bekezdésben foglaltak alapján a beazonosításhoz önmagában elegendő az azonosító jelvény és az egyenruha viselése nem elfogadható, mivel ugyanezen törvényhely második bekezdése ezeken felül előírja a rendőrök számára, hogy nevüket, azonosító számukat szóban is közöljék. A bíróság álláspontja szerint a rendőri intézkedés alá vont állampolgárok elsősorban a rendőri intézkedésnek igyekeznek eleget tenni, ezért életszerű, hogy eközben nem az azonosító jelvényen található adatok leolvasásával foglalkoznak. **Mindezek alapján a bíróság megállapította a tisztességes eljárásához fűződő alapvető jog sérelmét e panasz tekintetében, ezért a panasznak helyt adok.**

II. 2. Igazoltatás céljának közlése: további bizonyítási eljárás lefolytatása szükséges e panasz elbírálása érdekében.

A már idézett Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

Az intézkedés tényének és céljának a közlése a rendőri jelentések tanúsága szerint megtörtént. Az új eljárás során megtörtént az intézkedést foganatosító három rendőr

meghallgatása is, akik fenntartották a korábbi jelentéseikben foglaltakat, miszerint a Budapest, XVI. kerület Rákospalotai határuTON a 41. számú ház közelében került sor az intézkedésre. A jelentés szerint e területen az elmúlt időszakban megszorodtak az állampolgári bejelentések és több rendőri intézkedés is történt (a lakosság számos esetben jelezte, hogy a jelzett számon lévő ház egy „bűnbarlang”, sok itt a verekedés, előfordul itt as állapotban randalírozás, kiabálás, ezen a területen lopások, rablások és erőszakos bűncselekmények történtek és az utcán késsel kergetőző emberekről is beszámoltak az ott lakók). A járőrök eligazításon személyleírást kaptak az esetleges elkövetőkről, mely alapján nem lehetett kizárni, hogy a fenti számú ház előtt tartózkodó személyek e házban laknak-e vagy sem, illetve az elkövetői körhöz tartoznak-e vagy sem. A rendőrautóval megálltak az öt fős társaság mellett, kiszálltak, és a szolgálati szabályzatban leírtak szerint, a napszaknak megfelelően, udvarias hangnemben köszöntek, majd az intézkedés parancsnoka – a rendőr törzsőrmester – közölte velük, hogy a területen elszaporodott bűncselekmények száma miatt, a közbiztonság javítása érdekében a rendőrségi törvény alapján igazoltatja őket, majd felszólította a jelenlevőket, hogy személyi igazolványaikat adják át.

A panaszos meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy a rendőrök megálltak mellettük és azt közölték, hogy igazoltatás fog történni és mindenkit sorba állítottak. Majd azt mondták a rendőrök, hogy mindenki adja át a személyi igazolványát. Konkrétan feltett kérdésre a panaszos úgy nyilatkozott, hogy az igazoltatás célját vele nem közölték a rendőrök.

Megtörtént a jelenlévő öt fős társaság tagjai közül a panaszos által megnevezett két személy idézése, azonban a szabályszerűen megtörtént idézésük ellenére a hatóság előtt nem jelentek meg, távolmaradásukat a törvényes határidőn belül nem mentették ki, új időpontot a meghallgatásuk érdekében nem egyeztettek. A két megjelölt tanú a panaszhoz mellékelte beadványban az intézkedésről korábban már nyilatkozott, de konkrétan az igazoltatás céljának a közlésére (hogy ez megtörtént-e, vagy sem) nem tértek ki. Ez az írásos nyilatkozat a panaszos által előadottakat erősítette meg, ezért feltehetően a két tanú elfogult a panaszos irányában és a panaszos által elmondottakat ismételné meg. E körülményekre tekintettel a hatóság eltekintett az ismételt idézésektől, illetve az érintett személyek elővezetésétől.

Mindezek alapján tényállásszerűen megállapítható, hogy az intézkedés okának a közlése megtörtént, mivel a rendőrök, amikor kiszálltak az autóból és a panaszoshoz mentek közölték azt, hogy a környéken bűncselekmények történtek (az intézkedés bűnmegelőzési célzatának közlése), ezért igazoltatást (az igazoltatás tényének közlése) hajtanak végre, ezért e panaszrészt, **mint megalapozatlant elutasítom.**

II. 3. Igazoltatás indoka: a bíróság elutasította a felperes ez irányú kereseti kérelmét és megállapította, hogy a rendőröknek megvolt a törvényes lehetőségük az igazoltatás végrehajtására.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az intézkedéskor hatályban lévő a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 38. § (1) bekezdése szerint az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban.

A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy az igazoltatásnak megvolt a kellő jogalapja, mivel a járőrözést végző rendőrök az előzetesen beszerzett adatok alapján megfelelő alappal és okkal – az eset összes körülményét figyelembe véve, az adott helyzet pillanatnyi értékelése alapján akár bárminemű jogsértő cselekmények megelőzéseként – az Rtv-ben foglalt nyilvánvaló felhatalmazás alapján intézkedtek és hajtották végre az igazoltatást, amelynek helye van a közrend, illetve a közbiztonság védelme érdekében, valamint bűnmegelőzési célból.

A bíróság ítéletében foglaltakra is figyelemmel az e körben előadott **panaszt elutasítom**.

II. 4. Az előállítás okának közlése: további bizonyítási eljárás lefolytatása szükséges e panasz elbírálása érdekében. E körben az ítélet kitért arra is, hogy az intézkedéskor jelen lévő személyek tanúkenti meghallgatása szükséges.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdésében foglaltak szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

E tekintetben megtörtént az intézkedést foganatosító három rendőr meghallgatása, akik egyöntetűen fenntartották a korábbi nyilatkozataikat, így a jelentéseikben foglaltakat, miszerint közölték a panaszossal, hogy jogszerű intézkedése ellenszegülése és személyazonosság megállapítása végett a BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányságra előállítja.

A panaszos meghallgatása során e körülményről úgy nyilatkozott, hogy a rendőr azt mondta neki, hogy vegye ki a zsebéből a kezét, de ő erre azt válaszolta, hogy nagyon fázik a keze, ezért nem veszi ki. Újabb felszólításra kivette és kifordította a zsebeit, és ekkor – a meghallgatáson elhangzottak szerint – mosolygott egy kicsit és közölte a rendőrrel, hogy „hagyja abba, hadd maradjon a zsebemben a kezem”. A megbilincselése előtt elhangzottakról pedig úgy nyilatkozott, hogy „nem mondott semmit, megfordított és megbilincselte. Annyit mondott, hogy tegyem hátra a kezemet.”

A jelenlévő másik két személy nyilatkozatát az esetről nem volt lehetséges beszerezni a II. 2. panaszrészben kifejtetteknek megfelelően.

Az intézkedésről készül rendőri jelentés szerint „*a kerületben az elmúlt hónapokban több bűncselekmény (rablás, betöréses lopás és gépjármű feltörés) elkövetése során az öt fős társaság testi jelei, adottságai és ruházatai részben megegyeztek a bűncselekmény elkövetőivel*”, valamint a rendőr többszöri figyelmeztetésére, melyek a panaszost a kezeinek a zsebéből történő kivételére szólították fel, „*nem tett eleget és a négy fő mögé állva, az ott parkoló gépkocsinak dőlve tovább nevetett. Láthatóan az intézkedésemet nevette ki,*

provokatívan.”. Az előállítás okának a közlésére vonatkozóan a jelentés azt tartalmazza, hogy „Az intézkedés során megállapítást nyert, hogy (panaszos)a helyszínen nem tudja magát fényképes igazolvánnyal hitelt érdemlően igazolni, ezért közöltem vele, hogy jogszerű intézkedésem ellenszegülése és személyazonossága megállapítása végett előállítom a BRFK XVI. ker. Rendőrkapitányságra.”.

A fentiek alapján tényállásszerűen megállapítható, hogy a rendőrök közölték az előállítás okát, mellyel kapcsolatban maga a panaszos ellentmondásosan nyilatkozott, hiszen egyszer azt állította, hogy nem mondtak semmit, majd a következő mondata úgy szólt, hogy annyit közöltek vele, hogy tegye hátra a kezét. A jelentés tartalmazza azt a körülményt is, hogy az intézkedést a panaszos kinevette és e tekintetben az is megállapítható, hogy a panaszos valóban mosolygott akkor, amikor a rendőrök az intézkedést foganatosították: meghallgatása során tett nyilatkozatával a panaszos ezt alátámasztotta. Mindezek alapján e **panaszrészt, mint megalapozatlant elutasítom.**

II. 5. Az előállítás indokoltsága: a bíróság nem fogadta el a hatóság azon indokát miszerint a panaszos a személyazonosság igazolását megtagadta, valamint a rendőri intézkedésnek ellenszegült, ezért a bíróság úgy ítélte meg, hogy a panaszos esetében egyik előállítási ok sem valósult meg, ezért e panaszrész tekintetében megállapította a panaszos alapvető jogának a sérelmét.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, [f] pont] aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A panaszossal szemben 2010. március 7-én 10.37 órakor a BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság beosztottjai foganatosítottak személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedést az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulat – szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítása – alapján. Az intézkedés előzményeként az szolgált, hogy panaszost és négy társát a Budapest, Rákospalotai határúton a járőri tevékenységet végző rendőrök személyazonosságuk igazolására szólították fel. Az intézkedés oka pedig az volt, hogy az utcán tartózkodó társaság személyleírása, adottságai, az általuk viselt ruházat részben megegyezett az elmúlt hónapokban a kerületben több bűncselekményt elkövetők jellemzőivel.

A panaszos a helyszínen hitelt érdemlően nem tudta magát igazolni, továbbá a többszöri rendőri felszólításnak nem tett eleget, ezért a hivatkozott törvényi felhatalmazás alapján – jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt – az intézkedő rendőr a BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányságra előállította a panaszost. E cselekményt, és az intézkedés alapjául szolgáló egyéb körülményeket szóban közölték a panaszossal.

A Fővárosi Törvényszék hivatkozott ítéletében arra a megállapításra jutott, hogy egyik hivatkozási ok – sem a személyazonosság igazolásának megtagadása, sem az ellenszegülés – nem valósult meg, ezért a panaszos alapvető jogának a sérelmét szükséges a hatóságnak megállapítania.

Fentiek alapján az e körben előadott panasznak helyt adok.

II. 6. A bilincs használata: a bíróság a rendelkezésére álló adatok alapján úgy ítélte meg, hogy semmilyen körülmény nem mutatott arra, hogy a panaszos támadást kísérelne meg, ezért e tekintetben is alapjog sérelmét kell megállapítani.

Az Rtv. 48. §-a alapján a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására [b) és c) pont].

A rendőri jelentés szerint a helyszínen lévő társaság létszámára (öt személy), valamint az intézkedés alá vont személy rendőrökkel szemben tanúsított nem együttműködő magatartására tekintettel a szökés és támadás megakadályozása érdekében a panaszossal szemben 10.37 óra és 10.55 óra közötti időben – a helyszínről a rendőrkapitányság épületébe történő beszállításig – bilincs alkalmazására került sor.

A Fővárosi Törvényszék hivatkozott ítélete szerint semmilyen olyan körülmény nem állt fenn, ami arra mutatott volna, hogy a panaszos támadást kísérelne meg a rendőrök ellen. A bíróság megítélése szerint a rendőri jelentések többször is aláhúzzák a panaszos passzív, provokatív magatartását, ezért a bilincselést inkább szankcionálási, mint valós megelőzési céllal alkalmazták a rendőrök.

A bírósági ítélet kitért arra is, hogy nem található arra utaló bizonyíték a beszerzett dokumentumok között, mely a panaszos szökésének kísérletét írná le. Különösen aggályosnak találta a bíróság e hivatkozást annak tükrében, hogy az intézkedés megkezdésekor a rendőrök erősítést kértek, és további rendőri egység érkezett a helyszínre, így a társaság létszámbeli erőfölénye is kétségbe vonható. Mindezek alapján a bilincselés ezen indokait a bíróság nem fogadta el.

Fentiek alapján a bilincselés kapcsán előadott panasznak helyt adok.

II. 7. Hozzátartozók értesítése: a bíróság elfogadta a rendőri jelentésben foglaltakat, miszerint a panaszos nem kérte hozzátartozójának értesítését, így e körben nem történt alapjogsérelem.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját.

A rendőri jelentés szerint a panaszos nem kérte a hozzátartozói értesítését, **ezért erre vonatkozó panaszát elutasítom.**

III.

A Panasztestület a panaszos és jogi képviselője által előterjesztett panaszt megvizsgálta és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület megítélése szerint a rendőri intézkedés sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz, személyi szabadsághoz, testi épséghez, valamint az emberi méltósághoz fűződő jogát, amely sérelmek összehatásukban elérik a sérelem azon fokát, amely indokolttá teszi az alapjog súlyos sérelmének megállapítását.

Az egyes pontokban részletezett panaszok vonatkozásában a határozat II. részében kifejtett indokok alapján a Panasztestület álláspontjával nem értek egyet.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén alapul, miszerint akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

A döntés az Rtv. 93/A. §-ában foglalt rendelkezése alapján az állásfoglalás, illetve a bíróság ítéletének a kézhezvételét követő harminc napon belül közigazgatási hatósági eljárás keretében történt meg, illetve a Panasztestület állásfoglalásától történő eltérés indokát határozat III. része tartalmazza.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) és 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés, 109. § (1) és (2) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdése f) pontja, 48. § b) és c) pontjai, 93.§ (1)-(3) bekezdései, 93/A. § (7) és (9) bekezdései;
- Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23) számú IRM rendelet 38. § (1) bekezdése.

Budapest, 2013. január 7.

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány